

21-27 березня
Короткий огляд ситуації

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- Триває російський наступ у Донецькій, Луганській та частково у Запорізькій областях. ЗС РФ продовжують спроби оточити Бахмут, Вугледар, Авдіївку та інші міста Донецької області, але це коштує їм численної загибелі людської сили і не призвело досі до відчутного результату. Імовірно, це також призводить до втрати авторитету російськими генералами, так, за неофіційними даними, через невдалі та кровопролитні штурми Вугледару було усунуто з посади керівника східного угруповання військ РФ ген. [Р. Мурадова](#). Загальні втрати російських військ, за даними української сторони, на 27 березня складають вже понад [171 тисячу](#) загиблими. Утім, міста вздовж лінії зіткнення стають все менш придатними для життя, зокрема з Авдіївки поступово виводять комунальні служби, у місті перебої з електрикою, мобільним зв'язком, водопостачанням.
- Все більше ознак говорить про наближення українського контрнаступу. Зокрема, протягом тижня Президент В. Зеленський об'їздив майже всю лінію фронту — Харківську, Донецьку, Запорізьку області. 27 березня з'явилися перші [фото західної техніки](#), зокрема британського танку Challenger 2, також до України приїхали танки Leopard 2. З іншого боку, українська армія відчуває нестачу снарядів, що може загальмувати контрнаступ. Тривають вибухи в Криму та на інших окупованих територіях — напади на російські військові об'єкти здійснюють або українські спецслужби, або місцеві партизани, але це в будь-якому разі призводить до втрат і порушення логістики з російського боку.
- Протягом тижня під обстріли та ракетні удари потрапили Київ, [Херсон](#) (пошкоджено лікарню, житлові будинки, пункт роздачі гуманітарної допомоги), [Запоріжжя](#) (ракетний обстріл 22 березня зруйнував під'їзди в житлових будинках), Харків, Ржищів, Нікополь, Марганець, [Кривий Ріг](#), Оріхів, Берислав, Очаків, Куп'янськ, Вовчанськ, [Краматорськ](#), Костянтинівка, Вугледар, [Авдіївка](#), Дружківка, Курахове, [Слов'янськ](#), Часів Яр, Торецьк, інші населені пункти, а також [прикордонні території](#) Чернігівської, Харківської, Сумської областей.
- Ймовірно, російські війська отримали нову партію БПЛА з Ірану, оскільки значно активізували напади з використанням дронів. Протягом тижня були двічі здійснені масові ракетно-дронові атаки на українські міста. 21 березня було випущено три крилаті ракети по Одесі, одна з яких влучила в православний монастир. Наступного дня було випущено 21 дрон-камікадзе, зокрема, по Київській та Житомирській областям (16 дронів знищено засобами ППО). 24 березня з російського боку було випущено 6 дронів-камікадзе, 10 керованих авіабомб та 3 крилаті ракети. Зокрема, 5 дронів влучили по об'єктах інфраструктури у Кривому Розі.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- За офіційною [інформацією ювенальних прокурорів](#) 465 дітей загинуло та понад 942 отримали поранення різного ступеню тяжкості, 16207 дітей — у списках депортованих. За період повномасштабної війни понад 200 українських рятувальників отримали поранення, а 68 співробітників Державної служби України з надзвичайних ситуацій – загинули.
- Згідно із [дослідженнями Світового банку](#), росія зруйнувала та пошкодила медичних закладів на 2,5 млрд доларів, зруйновано або пошкоджено щонайменше 978 медзакладів. До того ж, загальні збитки від повномасштабної війни проти України сягнули позначки у 411 млрд доларів, тим самим значно перевищили усі статки російських олігархів, які складають 339 мільярдів доларів.
- Через війну [7,1 мільйонів жителів України](#), 17% від кількості населення України, перетнули межу бідності. Також російська агресія відкинула 15 років розвитку української економіки.
- Станом на 27 березня, у рамках “зернової ініціативи” з українських портів відправлено ще [150 тис. тонн агропродукції](#) для країн Азії. Загалом у межах “зернового коридору” Україна відправила з портів Одеської області [25,2 млн тонн агропродукції](#) до країн Азії, Європи та Африки.
- 24 березня Україна в односторонньому порядку передала росії [усіх важкопоранених полонених](#), яких можливо було транспортувати. Україна здійснила репатріацію згідно із положеннями міжнародного гуманітарного права, тим не менш, російська сторона досі утримує громадян України у неналежних умовах, зокрема важкопоранених.
- За даними ООН, [статус тимчасового захисту](#) у країнах Європи отримали близько 4,9 мільйона громадян України, а це приблизно 1% від населення ЄС. Більшість переселенців (87%) – жінки та діти.
- Як повідомляє омбудсмен Лубінець, від початку повномасштабної агресії рф вдалося повернути до України [308 дітей](#).
- У російському місті Барнаул на [15-річного школяра](#) було відкрито адміністративну справу щодо публікації про нацистську символіку. Так, школяр зробив репост у “ВКонтакте” публікації із викриттям фейку про свастику на браслеті Валерія Залужного (Головнокомандувача Збройних сил України). Опісля він написав на своїй сторінці у “ВКонтакте” публікацію, у якій порівняв діяння нацистської Німеччини та сучасної росії. Пізніше на нього склали протокол через публікацію з пабліку «Лентач» про те ж викриття фейку щодо браслета Валерія Залужного (через стиснення фотографії один із скандинавських символів мав видозмінену форму та нагадував свастику).
- Згідно із [заявою речниці](#) Сил оборони Півдня Наталії Гуменюк, масовані обстріли військами рф території України вже відходять у минуле.
- Наразі Україна виконала [72% усіх зобов'язань](#) щодо угоди про асоціацію з Євросоюзом. За минулий рік загальний прогрес виконання Угоди збільшився на 9%, зазначається у звіті про виконану роботу.

- Bloomberg вказує, що ПВК “Вагнер” [готується згорнути свої операції](#) в Україні та сфокусувати свою діяльність в Африці. Причиною цьому є той факт, що російський політичний істеблшмент заборонив Євгенію Пригожину, засновнику групи ПВК “Вагнер”, вербування з в'язниць та зупинив постачання боєприпасів. Окрім того, ПВК “Вагнер” не має успіхів у взятті Бахмута, [інтенсивність штурмів знижується](#).
- Ряд областей України пом'якшили умови дії [комендантської години](#), зокрема, подовжено час роботи громадського транспорту, скорочено час заборони перебування на вулиці вночі. Так, у Києві комендантська година з 26 березня діє упродовж 00.00-05.00.

ЕКОНОМІКО-ПОЛІТИЧНИЙ ВИМІР

- Очікувані оцінки щодо економічного зростання у 2023 році не є вельми оптимістичними: уряд [прогнозує](#) зростання лише на 1%, аналітики — від 0,5% до 3%. І це при падінні минулого року на 29,2%, що є найгіршим результатом за всю історію новітньої незалежності. Згідно з оцінкою прем'єра, Росія завдала українським інфраструктурним об'єктам шкоди на понад 140 млрд доларів, що майже дорівнює ВВП України за 2022 рік.
- Соціологічне опитування групи “Рейтинг” [свідчить](#), що третина українців, які мали роботу до війни, наразі не працюють. Так, серед тих, хто мав роботу до війни, 40% працюють у звичному режимі, 17% – віддалено або частково, 8% – знайшли нову роботу. Водночас дані опитування свідчать, що 33% респондентів сьогодні не працюють. Рівень доходів з початку війни у 6% респондентів збільшився, у 36% – майже не змінився, у 17% – незначно зменшився, у 30% – значно зменшився. 10% опитаних втратили практично [всі доходи](#).
- Згідно з результатами опитування, у багатьох громадян немає бажання після перемоги над РФ повертатися до тих правил і ритму життя, які існували до 24 лютого 2022 року. Україна [має стати](#) економічно розвинутою, соціально орієнтованою, правовою та з сильними незалежними демократичними інституціями державою, яка сприяє розвитку чесного та прозорого бізнесу та має нульову толерантність до корупції.
- Міністр оборони України Олексій Резніков [пообіцяв українській молоді завершити реформу](#) про реєстрацію вогнепальної зброї на території України, щоб кожен українець з підліткового віку знав, що таке пістолет, і як потрібно з ним поводитися. Згідно з опитуванням, близько 61% українців вважають, що масове [озброєння громадян вогнепальною зброєю – запорука зміцнення обороноздатності України](#). Водночас, влада закликала жителів Дніпропетровської області протягом 10 днів здати зброю та боєприпаси, видані нею на початку [повномасштабного російського вторгнення в Україну](#).
- Україна офіційно запросила Китай взяти участь у реалізації [формули миру](#). Президент Зеленський заявив: "Що стосується фундаментальних рішень – ми запропонували світу нашу формулу миру і це стосується й відносин з Китаєм. Китаю ми публічно, дипломатичними каналами, передали нашу формулу миру і запрошення брати участь у цій формулі. Ми запрошуємо до діалогу і очікуємо на відповідь".

- В Україні запустили [онлайн-курс](#) про деокупацію та реінтеграцію Криму. Метою нового курсу, за інформацією його розробниць Д. Свиридової та Ю. Тищенко, є ознайомлення слухачів із темою державної політики щодо тимчасово окупованої території АР Крим та м. Севастополь, подій та процесів, що відбуваються на півострові, а також державною політикою щодо деокупації півострова та реінтеграції громадян із цих територій.
- 29 березня очікується виселення УПЦ (МП) з Лаври, що може призвести до загострення соціально-політичного напруження навколо цієї церковної структури. Згідно з останніми повідомленнями в медіа, ченці монастиря вивозять своє майно і навіть [ікони](#) з території. Після того, як Управління Верховного комісара ООН з прав людини [заявило](#), що обшуки правоохоронців у приміщеннях УПЦ (МП) можуть *“мати дискримінаційний характер”*, представники МЗС України виступили із заявою, що свобода не дорівнює праву здійснювати підривною діяльність, і що попри тиск з боку міжнародних структур Україна залишає за собою право протистояти потенційно небезпечним для держави активностям з боку релігійних організацій.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Демонстрація партнерства та підтримки рф з боку Китаю.** Значна частина наративів та повідомлень була пов'язана із візитом до рф голови КНР Сі Цзіньпіна. Візит було охарактеризовано як *“головну подію року”*, який формує стратегічний порядок денний, альтернативу гегемонії Заходу та ін. Водночас на офіційних ресурсах президента рф присутне подекуди стримане [інформування](#) про підсумки візиту, без додаткових інтерпретацій. Утім, офіційні наративи демонструють геополітичне партнерство рф та Китаю: у протистоянні заходу проти “гегемонії США”, впроваджується думка, що саме рф стоїть на заваді поглинання КНР “з боку США” ([патрушев](#)). Поширюється [інформація](#) про поглиблення економічної співпраці, [міжрегіональної](#) співпраці. Впроваджується теза про особисте партнерство путіна та китайського керманіча ([песков](#)), зустрілися дві людини *“довгої волі”*.
- **Західна загроза безпеці рф.** Поширюються наративи про західні загрози рф. Так, Патрушев [заявив](#), що НАТО є стороною конфлікту в Україні і не приховує своєї головної мети – поразки Росії та її подальшого розчленування. Путін [заявляє](#), що постачанням зброї Україні Захід перетнув по відношенню до рф всі “червоні та бордові лінії”. Поширюються [антипольські](#) наративи, а ЄС охрестили “Єврорейхом”, який обмежує суверенітет незалежних країн, критикується європейська інтеграція України. Йдеться про близький розвал ЄС, [втрату довіри](#) та політичний розбрат.
- **“Про перемоги та успіхи російської армії, втрати ЗСУ”.** Триває інформування, поширення офіційних повідомлень та наративів про успіхи російської армії на фронті ([Харківська](#) область, [Луганська](#) область, [Запорізька](#) область). Йдеться про удари по українських складах, безпілотниках. Шойгу [заявив](#) про знищення понад 20 тис. об'єктів ЗСУ під час “сво”. Поширюються наративи про [“найманців”](#) у ЗСУ із арабських країн, Польщі, США, Іспанії та ін.

- **Дискредитація української армії.** Систематично поширюються наративи про “злочини” української армії проти цивільного населення, зокрема [обстріли](#) території ОРДЛО, хімічних заводів ([Горлівка](#)) та ін. Україну звинувачують у “[воєнних злочинах](#)”. В офіційних російських змі [поширюються](#) фейкові повідомлення про репресії української влади (концтабори) щодо тих, хто не хоче воювати з рф. Поширюються фейки про репресії щодо “російськомовних”, йдеться про те, що український режим свідомо [направляє](#) на складні ділянки фронту російськомовних “на заріз”. Йдеться, що “[мобілізація на Україні стосується переважно східних областей країни та набуває жажливих форм](#)”, все начебто для винищення російськомовних в Україні
- **Героїзація СВО. Дискурс II Світової. Туга за СРСР.** Триває поширення наративів про позитивний імідж “сво”, зокрема відбувається меморіалізація “героїв”, російських учасників СВО ([Ставрополь](#) – іменем “героя” названо центр військово-спортивної підготовки та ін.) В офіційному дискурсі путін звертається до суспільства та вказує, що російські військові “[проявляють хоробрість та безстрашність](#)”. Путін [заснував](#) нову медаль “за хоробрість” для росіян та іноземців. Паралельно з цим в офіційному дискурсі актуалізуються мобілізаційні наративи, героїзація Сталіна, як особи, яка поставила економіку СРСР на воєнні рейки. Широко поширено інформацію, що Медведєв [зачитав](#) телеграму Сталіна часів II Світової війни директорам військових заводів рф під час [спеціальної](#) наради. Медведєвим [висловлюються](#) ностальгічні заяви стосовно розвалу СРСР. На регіональному рівні [інформується](#) про соціальну підтримку родин учасників сво. У той же час про часткову мобілізацію практично не інформується в офіційних пропагандистських джерелах.
- **“Україна як загроза, поширення “снарядів” зі збіднілим ураном”.** Надання зброї Україні зі збіднілим ураном трактується в офіційних російських наративах ледь не як порушення з боку України Договору щодо нерозповсюдження, “загроза застосування ядерної зброї” з боку України ([захарова](#)). 21 березня Путін [охарактеризував](#) ситуацію, як “застосування зброї колективного Заходу з ядерним компонентом”, що забезпечує черговий виток ескалації, причому не тільки в Україні, але навіть більшою мірою в глобальному геополітичному протистоянні. Пізніше Путін [вказує на](#) екологічні ризики відповідної зброї для цивільного населення.
- **Загрози застосування ядерної зброї з боку РФ для “захисту”.** Актуалізуються наративи стосовно можливості застосування ядерної зброї з боку рф у випадку наміру України деокупувати територію Кримського півострова ([медведєв](#)). Виправдовується розміщення ядерної зброї в Білорусі як вимушений крок, “[природну симетричну](#) відповідь Заходу, до якого він підштовхнув Москву своїми діями в Україні”.
- **Інтеграція “нових територій” у рф.** Триває поширення наративів про інтеграцію “нових регіонів”, окупованих українських територій у рф, зокрема в “політичне життя”, до прикладу, наводяться дані, що до “Єдиної росії” [вступило](#) 56 тис. мешканців т. зв. ДНР.